

Protokół

12. posiedzenia, 2. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10. Listopada 1890.

Początek o godzinie 11 minut 15 przed południem.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. O. Eustachy Książę Sanguszko.

Sekretarze pp. Stanisław Jędrzejowicz; Dr. Włodzimierz Kozłowski, Konstanty Teliszewski, Antoni hr. Wodzicki.

Obecnych posłów 127.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik JE. Kazimierz hr. Badeni i c. k. radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Protokół z 11. posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie wniesiono zarzutów.

Marszałek oznajmia, iż udzielił pp. Stanisławowi hr. Tarnowskiemu młodszemu, Ochrymowiczowi, Franciszkowi Jędrzejowiczowi i p. Chamcowi dwudniowych urlopów.

Sekretarz p. Teliszewski odczytuje spis petycji, wniesionych po dzień 10. listopada b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s. 840, 851, 852, 908.

Komisji drogowej: L. s. 841, 842, 848, 885, 891.

Komisji podatkowej: L. s. 843, 844, 845, 916.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 846, 847, 886, 888.

Komisji szkolnej: L. s. 853, 862, 863, 864, 865, 867, 887, 902, 917.

Komisji budżetowej: L. s. 854, 855, 856, 858, 859, 860, 861, 866, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 889, 890, 907, 914, 915, 919.

Komisji przemysłowej: L. s. 857, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901.

Komisji gminnej: L. s. 868.

Komisji petycyjnej: L. s. 903, 904, 905, 906, 918.

Wydziałowi krajowemu, jako komisji, przekazano petycje do L. s. 849, 850.

Przy odczytywaniu petycji do L. s. 858, gminy Wągrzce wielkie, Zakrzowa, Mała Wieś, Strumiany i Ochmanów, wniesionej przez p. Niedzielskiego o bezprocentową pożyczkę z powodu klęsk elementarnych, przemawia p. Niedzielski i wnosi, ażeby komisya budżetowa, której petycja ta przekazana została, zdała sprawę z takowej jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Niedzielskiego bez rozprawy.

Przy odczytywaniu petycji do L. s. 885 Wydziału powiatowego w Turce przez p. Teliszewskiego o uznanie trzech dróg gminnych tamtejszego powiatu za krajowe, — przemawia p. Teliszewski i wnosi, ażeby komisya drogowa, której petycja ta przekazana została,

jeszcze w ciągu bieżącej sesji takową załatwiła i Wys. Sejmowi przedstawiła swe wnioski.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Teliszewskiego bez rozprawy.

C. k. komisarz rządowy, radca dworu Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na następujące interpelacje:

Pp. Żardeckiego i towarzyszy w sprawie zniesienia należności za doręczenia rezolucyj sądowych.

Pp. Abrahamowicza i towarzyszy w sprawie zwłoki w rozpisaniu wyborów gminnych w Gródku.

Wreszcie odpowiedział p. komisarz rządowy na interpelację p. Raczynskiego i towarzyszy w sprawie uregulowania sporu granicznego przy Morskiem Oku.

P. Teliszewski przemawia dla sprostowania faktu, nawiązując do przemówienia swojego przy sprawdzeniu wyboru p. Franciszka Jędrzejowicza.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Krościenko o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania małoletniego Antoniego Ulochli, należących się magistratowi w Budapeszcie.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Raty ze związku gminy Rawy i utworzenia z niego samodzielnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji administracyjnej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia krajowej komisji dla spraw rolniczych.

Sprawozdawca poseł Romanowicz wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje wybór jednego członka celem uzupełnienia komisji szkolnej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek pp. Niedzielskiego, Kaprego, Midowicza, Schnella i Kramarczyka.

Zanim skrutatorowie ukończyli swą czynność, Izba na wezwanie Marszałka przystępuje do dalszych obrad.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej:

a) z petycji o zapomogę pogorzalców w Zakomarzu, powiatu złoczowskiego;

b) z petycji o zapomogę pogorzalców gminy Koniuchy, powiatu brzeżańskiego.

Sprawozdawca poseł Scipio przedstawia sprawozdania komisji budżetowej w załatwieniu petycji powyżej wymienionych.

P. Scipio czyta sprawozdanie komisji budżetowej z petycji do L. s. 494, o zapomogę pogorzalców gminy Koniuchy, powiatu brzeżańskiego, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pietnastu pogorzalcem, którzy w gminie Koniuchy powiatu brzeżańskiego ponieśli klęskę dnia 22. września r. b., przeznacza Sejm zł. 75 zapomogi.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Scipio przedstawia imieniem komisji budżetowej następujący wniosek w załatwieniu petycji L. s. 637 pod b) wymienionej:

Wysoki Sejm raczy przyznać zł. 25 zapomogi pogorzalcem, którzy ponieśli klęskę w Zakomarzu powiecie złoczowskim dnia 26. października r. b.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje sprawdzenie wyboru posła Juliusza Korytowskiego z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Tarnopol.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie o powyższym wyborze z następującym wnioskiem Wydziału krajowego :

„Wysoki Sejm raczy wybór p. Juliusza Korytowskiego na posła z kurii gmin wiejskich okręgu wyborczego tarnopolskiego uznać za ważny“.

Przemawia p. ks. Siczynski.

Przemawia p. Żywicki.

Na wniosek p. Antoniego hr. Wodzickiego Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są: p. c. k. komisarz rządowy i p. ks. Siczynski.

Przemawia p. c. k. komisarz rządowy.

Przemawia p. ks. Siczynski.

Przemawia sprawozdawca.

Podczas przemówienia sprawozdawcy, przewodnictwo obejmuje Zastępca Marszałka krajowego.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego powyżej zamieszczonym.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie przeistoczenia sześćo-klasowej szkoły żeńskiej w Kołomyi na ośmio-klasową szkołę wydziałową.

Sprawozdawca poseł Zoll uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I) 1. W miejsce dotychczasowej szkoły ludowej pospolitej żeńskiej w Kołomyi utworzoną zostaje w tem mieście z początkiem roku szkolnego 1891/2 czteroklasowa szkoła wydziałowa żeńska, połączona z czteroklasową szkołą pospolitą tudzież z kursami uzupełniającymi, mianowicie z kursem praktycznym robót kobiecych i kursem teoretycznym dla dorosłej młodzieży płci żeńskiej, a to w myśl załączonego jak A. statutu.

2. Wszystkie w art XXIV. ustawy z dnia 2. lutego 1885 (Nr. 29 Dz. u. k.) wymienione wydatki na powyższą szkołę ponosić będzie gmina miasta Kołomyi z własnych funduszków.

3. Oprócz prestacyj dotychczasowych dobrowolnych, i prestacyj ustawą nałożonych na

pokrycie płac nauczycieli, gmina obowiązana będzie dopłacać jeszcze corocznie kwotę 1.200 zł. na płace nauczycieli zreorganizowanej szkoły wydziałowej. Resztę wydatków na płace dyrektorów i nauczycielek powyższej szkoły ponosić będzie fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

4) Wydatki na utrzymanie kursów uzupełniających teoretycznego i praktycznego, które przy powyższej szkole urządzać się mają, pokrywane będą z opłat szkolnych i dobrowolnych datków, a w razie, gdyby opłaty i datki te nie wystarczyły, będzie reszta kosztów pokryta także z funduszków gminnych.

II) Sejm uchwała załączony statut.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje ustępy 1, 2, 3 i 4 wniosku komisji.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustępy 1, 2, 3 i 4 zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca odczytuje projekt statutu w brzmieniu następującem :

Projekt statutu

szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą, tudzież kursów nauki dopełniającej w Kołomyi.

§. 1.

Cel szkoły wydziałowej żeńskiej wskazuje Art. IX. krajowej ustawy szkolnej z dnia 2. lutego 1885. (Nr. 28 Dz. u. kr.)

§. 2.

Ze szkołą wydziałową łączą się kursa uzupełniające teoretyczny i praktyczny.

§. 3.

Szkoła wydziałowa wraz z kursami uzupełniającymi tworzą organiczną całość i zostaje pod jedną dyrekcją. Tej samej dyrekcji podlega zarazem czteroklasowa żeńska szkoła ludowa pospolita, połączona ze szkołą wydziałową.

§. 4.

Językiem wykładowym tak szkoły pospolitej jak i wydziałowej, tudzież kursów uzupełniających, jest język polski.

I. Szkoła wydziałowa.

§. 5.

Szkoła wydziałowa obejmuje kurs nauki czteroletni o 4 klasach.

§. 6.

Warunkiem przyjęcia uczennicy do tej szkoły jest świadectwo z IV. klasy szkoły ludowej pospolitej. lub pomyślny wynik egzaminu wstępnego, przy którym kandydatka wykazać ma znajomość wszystkich przedmiotów, przepisanych planem naukowym dla klasy IV. czteroklasowych szkół żeńskich.

§. 7.

Prócz przedmiotów wskazanych Art. VII. i IX. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885, będą także udzielane język francuski i nauka muzyki jako przedmioty nadobowiązkowe.

§. 8.

Nauka odbywać się będzie wedle planu naukowego, wydanego przez c. k. Radę szkolną krajową.

§. 9.

Grono nauczycielskie szkoły wydziałowej żeńskiej składa się z dyrektora, katechety i 4 nauczycielek z kwalifikacją do szkół wydziałowych. Rada szkolna okręgowa, a w razie wątpliwości, Rada szkolna krajowa oznacza grupy kwalifikacyjne, do których uzdolnienie potrzebne mają wykazać kompetentki przy każdorazowym ogłoszeniu konkursu. Przytem należy tak postępować, ażeby wymaganiom planu naukowego co do rozkładu przedmiotów naukowych stało się zadanie.

Kierownik ma się wykazać przynajmniej patentem nauczycielskim dla szkół wydziałowych.

§. 10.

Dyrektor i 4 nauczycielki dla 4 klas szkoły wydziałowej mają posady stałe. Stanowisko katechety określa osobna ustawa. (Dz. u. kr. Nr. 71 z roku 1889).

II. Kurs uzupełniający teoretyczny.

§. 11.

W myśl Art. XII. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885 urządza się kurs uzupełniający w kierunku teoretycznym dla młodzieży dorosłej

płci żeńskiej. Czas trwania tego kursu oznaczy Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rady szkolnej miejscowej.

§. 12.

Kurs ten ma na celu uzupełnienie wykształcenia, udzielonego przez szkołę wydziałową i obejmować może następujące przedmioty:

a) Historię literatury powszechnej z szczególnem uwzględnieniem literatury polskiej i ruskiej.

b) Historię powszechną nowszych czasów.

c) Estetykę ze szczególnem uwzględnieniem utworów ducha polskiego.

d) Wiadomości z higieny, pedagogii, dydaktyki o ile są potrzebne w przyszłem powołaniu kobiety.

e) Naukę gospodarstwa domowego.

Liczbę godzin wyznacza Rada szkolna miejscowa, nauka zaś tak będzie rozłożoną, by uczennicom tego kursu umożliwić korzystanie z niektórych działów kursu praktycznego robót kobiecych.

§. 13.

Warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły wydziałowej z dostatecznym postępem, lub złożenie egzaminu wstępnego z nauk w szkole wydziałowej udzielanych, a ilość uczennic nie może przekraczać w jednej klasie 45.

§. 14.

Nauk udzielać będą zawodowi nauczyciele lub nauczycielki, przedstawiani corocznie przez Radę szkolną miejscową do zatwierdzenia Radzie szkolnej krajowej. Remuneracye wyznacza im Rada szkolna miejscowa.

§. 15.

Udzielający nauk na tym kursie zbierać się będą pod przewodnictwem dyrektora na konferencye peryodyczne, celem omawiania kwestyj dotyczących kursu, a wnioski przedstawiane będą władzy nadzorczej.

§. 16.

Uczennice kursu teoretycznego składają na ręce dyrekcyi z początkiem każdego roku szkolnego wpisowe 1 zł., a oprócz tego z początkiem każdego miesiąca nauki opłatę, wynoszącą miesięcznie 2 zł. Opłaty te wpływają do kasy Rady szkolnej miej-

scowej i służyć będą na pokrycie wydatków z utrzymaniem kursu teoretycznego połączonych. Radzie szkolnej miejscowej służy prawo podwyższenia ewentualnie zniżenia opłaty, także uwolnienia od połowy opłaty ubogich, odznaczających się w naukach uczennice na przedstawienie grona nauczycielskiego; jednak liczba uwolnionych nie ma przenosić $\frac{1}{4}$ ogółu uczennic.

III. Kurs praktyczny robót kobiecych.

§. 17.

W myśl ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885 art. XI. urządza się kurs praktyczny robót kobiecych.

§. 18.

Kurs ten obejmować może oddział krawiectwa i oddział białego szycia, a mianowicie obejmuje oddział białego szycia:

a) Naukę kroju bielizny w połączeniu z rysunkiem stosownym.

b) Ćwiczenia w szyciu ręcznym i maszynowym, według najlepszych metod, z uwzględnieniem metody szalenfeldowskiej i poznawanie towarów. Oddział krawiectwa obejmuje zaś:

a) Naukę kroju sukien w połączeniu z rysunkiem stosownym.

b) Wykonanie robót według najnowszych metod z uwzględnieniem nauki o kolorach i stylach, tudzież towaroznawstwa.

Oprócz tego mogą być na kursie praktycznym wykładane:

a) Rachunki kupieckie w połączeniu z buchalterią.

b) Stylistyka handlowa.

c) Geografia handlowa.

§. 19.

Czas trwania tego kursu, tudzież liczbę godzin nauki oznaczy Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rady szkolnej miejscowej.

§. 20.

Na kurs praktyczny robót wpisać się mogą uczennice po ukończeniu z dostatecznym postępem szkoły wydziałowej, a także uczennice, które z takim postępem ukończyły tylko 4-klasową szkołę pospolitą lub wykazały wiadomości, odpowiadające tejże szkole, ale tylko pod tym warunkiem, że skończyły 14-ty rok życia.

§. 21.

Etat sił nauczycielskich powyższego kursu, t. j. liczbę nauczycielek, ich stanowisko (czy stałe, czy tymczasowe), ich płace i inne pobory, tudzież ich emeryturę uchwała Rada miejska i przedkłada do zatwierdzenia Radzie szkolnej krajowej.

P. Golejewski wnosi głosowanie en bloc nad całym projektem statutu, względnie nad tymi paragrafami, do których nie będą zgłoszone poprawki.

Ponieważ w rozprawie szczegółowej nikt głosu nie zażądał, Izba zgadza się na ten wniosek i w głosowaniu „en bloc“ uchwała cały projekt statutu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt statutu w trzecim czytaniu.

P. Kapri zdaje sprawę ze skrutinium wyboru jednego członka do komisji szkolnej:

Głosujących 92.

Wybrany p. Szczepanowski.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu krajowego, funduszu ze skarbu krajowego dotowanych i funduszu budżetem objętych za rok 1888.

Sprawozdawca poseł Goldmann uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Uchwała pierwsza.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszu dotowanych ze skarbu krajowego i funduszu samoistnych, budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1888.

Uchwała druga.

Powyższe absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu, obejmuje także absolutoryum dla Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia.

Na pokrycie niedoboru roku 1888 w sprawdzonej wysokości 57.313 zł., wstawia się do preliminarza na r. 1891 kwotę 57.313 zł.

Zastępca Marszałka otwiera rozprawę ogólną nad powyższymi wnioskami komisji.

Przemawia p. Hoszard.

Przemawia p. Stanisław hr. Badeni.

Przemawia p. Kozłowski Zygmunt.

Przemawia p. Antoniewicz.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje uchwałę pierwszą w brzmieniu następującem:

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutorium z rachunków funduszu krajowego, funduszków dotowanych ze skarbu krajowego i funduszków samoistnych, budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1888.

Przemawia p. Teliszewski i wnosi następujący dodatek do uchwały pierwszej, proponowanej według wniosku komisji:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przekroczenia budżetowe w zamknięciach rachunkowych za r. 1888 wykazane a nieusprawiedliwione, na najbliższej sesji sejmowej usprawiedliwił.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w przyszłości o wszystkich przekroczeniach budżetowych dokładne i odrębne zdawał sprawozdania.

Przemawia p. Kozłowski Zygmunt i stawia następujący wniosek, który proponuje odesłać do komisji budżetowej:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wszelkie przekroczenia pojedynczych rubryk lub pokrywania wydatków z rubryk niewłaściwych, równocześnie z przedłożeniem zamknięcia rachunków usprawiedliwił — odpowiednio do uchwał odnośnych co do pojedynczych rubryk zapadłych“.

Izba popiera dostatecznie wnioski pp. Teliszewskiego i Zygmunta Kozłowskiego.

P. Teliszewski stawia wniosek odesłania powyższego swego wniosku również do komisji budżetowej.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwała proponowaną przez komisję budżetową uchwałę pierwszą.

Następnie uchwała Izba odesłanie wnio-

sków p. p. Teliszewskiego i Kozłowskiego Zygmunta do komisji budżetowej.

Sprawozdawca odczytuje uchwałę drugą i uchwałę trzecią w brzmieniu następującem:

Uchwała druga. Powyższe absolutorium udzielone Wydziałowi krajowemu obejmuje także absolutorium dla Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia. Na pokrycie niedoboru r. 1888 w sprawdzonej wysokości 57.313 zł., wstawia się do preliminarza na rok 1891 kwotę 57.313 zł.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie uchwałę drugą i uchwałę trzecią zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Trzecie czytanie ustawy w przedmiocie nakładania opłaty gminnej od posiadania psów. Sprawozdawca poseł Merunowicz.

Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót.

P. Merunowicz odczytuje projekt ustawy w brzmieniu następującem:

U s t a w a

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie nakładania opłaty gminnej od posiadania psów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Gminy miejskie, posiadające własny statut, i te, do których odnosi się ustawa z 13. marca 1889 l. 24 Dz. u. kraj., mogą nakładać opłaty od psów, w obrębie gminy utrzymywanych, do wysokości zł. 5 rocznie od każdego psa.

§. 2.

Uchwała Rady miejskiej, powzięta w tej mierze, wymaga zatwierdzenia przez Wydział krajowy.

Uchwała ta określi bliżej postanowienia wykonawcze, oraz wskaże wypadki, w których uwolnienie od opłaty dozwolonem będzie.

§. 3.

Do nałożenia wyższej opłaty po nad zł. 5 rocznie, potrzebną jest uchwała Sejmu krajowego-

§. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba w głosowaniu uchwała powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gminy Skowierzyn w powiecie Tarnobrzskim, w sprawie zamierzonego kupna gruntu od c. k. Skarbu państwa.

Sprawozdawca poseł Merunowicz odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o powyższej petycji, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Skowierzyn L. s. 469 odstępuje się c. k. Rządowi do zbadania i do możliwie najprzychylniejszego uwzględnienia.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Leib Kupferberga i Zellermajera, dzierżawców myta na drodze krajowej z Suchostawu do Chorostkowa, o opust z czynszu dzierżawnego. Sprawozdawca poseł Szeliski.

W zastępstwie sprawozdawcy, p. Merunowicz odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o powyższej petycji z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją L. s. 413 Leib Kupferberga i J. Zellermajera przechodzi się do porządku dziennego.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji Wydziału powiatowego w Żywcu o przyznanie stałej subwencji rocznej na zasadzenie kamieńców rzecznych wikliną.

Sprawozdawca poseł Jan Tarnowski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Petycję L. s. 235 Wydziału powiatowego w Żywcu, przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia subwencji rocznej na zasadzenie wikliną kamieńców w tym powiecie do wysokości 200 zł. w. a. na przeciąg lat trzech, poczynając od roku 1891, z dotacji krajowej, przeznaczonej na popieranie drobnych melioracyj.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wyjednał u c. k. Rządu na cel powyższy subwencję z państwowej dotacji melioracyjnej w tej samej wysokości i na ten sam przeciąg czasu.

3) Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przy udzielaniu subwencji na cel powyższy dla gmin powiatu żywieckiego, zalecił tamtejszemu Wydziałowi pow. obmyślenie i zarządzenie środków celem ochrony nowo założonych plantacji od wypasania i innych uszkodzeń.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustępy 1, 2 i 3, zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gminy Sarzyna, powiatu łańcuckiego, o regulację Sanu.

Sprawozdawca poseł Jan Tarnowski odczytuje sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o powyższym przedmiocie, z następującym wnioskiem:

Petycję L. s. 271 gminy Sarzyna powiatu łańcuckiego o regulację rzeki Sanu i przeniesienie granicy na dawne miejsce, odstępuje się c. k. Rządowi z usilnem poparciem do zbadania i przychylnego załatwienia przez zarządzenie na koszt skarbu państwa ochrony brzegów Sanu w tej gminie.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gmin Kopcie i Wilcza Wola, powiatu kolbuszowskiego, względem regulacji rzeki Łęgu.

Sprawozdawca poseł Jan Tarnowski odczytuje sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego

wego w powyższym przedmiocie, z następującym wnioskiem:

Petycję L. s. 272 gmin Kopcie i Wilcza Wola powiatu kolbuszowskiego o regulację potoku Łęgu, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, ewentualnie wykonania w ciągu roku 1891 najnaglejszych robót ochronnych przy pomocy krajowej i państwowej dotacji melioracyjnej.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku posła Merunowicza, dotyczącym zaprowadzenia sądów gminnych dla spraw policji miejscowej.

Sprawozdawca poseł Fruchtman uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje błąd druku zawarty we wniosku, a mianowicie ostatni wyraz „wiejskiej“, należy poprawić na „miejscowej“, — i czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powołując się na uchwały swoje z dnia 19. grudnia 1887 i 19. listopada 1889, Sejm ponownie poleca Wydziałowi krajowemu, aby nie czekając reformy ustawy gminnej dla wsi, przedłożył na następnej sesji sejmowej projekt ustawy ustanawiającej sądy gminne dla sprawowania sądownictwa karnego we wszystkich sprawach policji miejscowej.

Przemawia p. Okuniewski.

Przemawia p. Męciński i wnosi uchwalenie następującej rezolucji:

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej postarał się o taką zmianę procedury sądowej, iżby skargi o obrazę czci, a względnie i o inne drobiazgowy wykroczenia, wyłączone zostały z pod jurysdykcji c. k. sądów.

Przemawia p. Merunowicz.

Marszałek podaje do poparcia rezolucję p. Męcińskiego.

Izba popiera dostatecznie tę rezolucję.

Przemawia p. Mizia, i wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Przemawia p. Teliszewski i stawia następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powołując się na uchwały swoje z d. 19. grudnia 1887 i 19. listopada 1889, Sejm ponownie poleca Wydziałowi krajowemu, aby równocześnie z reformą ustawy gminnej dla wsi, przedłożył projekt ustawy ustanawiającej sądy gminne dla sprawowania sądownictwa karnego we wszystkich sprawach policji miejscowej.

Przemawia p. Merunowicz dla sprostowania faktycznego.

Izba nie popiera wniosku przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisji, postawionego przez p. Mizię.

Następnie popiera Izba poprawkę p. Teliszewskiego.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do głosowania.

Marszałek poddaje pod głosowanie proponowaną rezolucję przez p. Męcińskiego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Męcińskiego.

Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie wniosek p. Teliszewskiego, względnie modyfikację proponowaną przez tegoż posła do wniosku komisji.

Izba odrzuca poprawkę p. Teliszewskiego i uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek wzywa pp. Jędrzejowicza Franciszka i Korytowskiego do złożenia przerzeczenia poselskiego.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz odczytuje rotę przyrzeczenia, które powyżej wymienieni posłowie na ręce Marszałka składają.

P. Gorayski wnosi zamknięcie posiedzenia ze względu na porę spóźnioną i prace komisji sejmowych.

Izba popiera ten wniosek.

Sekretarz p. St. Jędrzejowicz czyta następujący wniosek:

W n i o s e k

Zważywszy, że wskutek brzmienia §. 19. koncesji c. k. uprzywilejowanej galicyjskiej kolei Karola Ludwika z dnia 30. marca 1857, termin,

od którego służy państwu prawo objęcia tej kolei co do linii Kraków-Dębica już w r. 1888 upłynął, a co do linii Dębica-Przemyśl-Lwów z dniem 4. listopada 1891 się rozpoczyna;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by c. k. uprzywilejowaną galicyjską kolej żelazną Karola Ludwika z dniem 1. stycznia 1892 r. objął na rzecz państwa.

Wnioskodawca: Struszkiewicz.

Z. Kozłowski, Dembowski, J. Tarnowski, Rey, Biliński, Męciński, W. Kozłowski, Gross, Sawa, Skalkowski, Borkowski, T. Rozwadowski, Pilat, Romanowicz, Wereszczczyński, Langie, Niedzielski, Brykczyński, Wł. Koziębrodzki, Polanowski, Mazaraki, Scipio, Zoll, J. Gnoiński, Te-

liszewski, Słonecki, Gorayski, Fr. Jędrzejowicz, Szeptycki, Szczepanowski, Dydyński, Abrahamowicz, A. Wodzicki, Merunowicz, Schnell, Rosenstock, Tyszkiewicz, Lenartowicz, G. Romer, Skrzyński, M. Torosiewicz, Romańczuk, Rożankowski, Hamorak, Korol, Kułaczkowski, Sawczak, Siczyński, Kowalski, St. Jędrzejowicz, Klemensiewicz.

Marszałek oświadcza, iż wniosek ten traktowanym będzie podług przepisów regulaminu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 11. listopada b. r. o godzinie 11 przed południem z porządkiem dziennym, odczytanym w Izbie przez sekretarza p. Stanisława Jędrzejowicza.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 min. 45 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze;

St. Jędrzejowicz w. r.

Teliszewski w. r.

